

SCHÉMA PRACOVNEJ
MOBILITY PRE SR

NÁVRH LEGISLATÍVNYCH ZMIEN

Návrh legislatívnych zmien bol vypracovaný v rámci projektu Technická podpora pri príprave Schémy pracovnej mobility pre SR. Návrh legislatívnych zmien spolu s ďalšími výstupmi (Výskumný zborník a Komunikačná stratégia) dopĺňajú Schému pracovnej mobility pre SR a majú za cieľ uľahčiť jej implementáciu a poskytnúť dodatočné informácie pre tvorcov a implementátorov politík zameraných na pracovnú mobilitu.

Projekt bol financovaný Európskou úniou prostredníctvom Programu na podporu štrukturálnych reforiem a implementovaný Medzinárodnou organizáciou pre migráciu (IOM) v spolupráci s Generálnym riaditeľstvom Európskej komisie pre podporu štrukturálnych reforiem (GR REFORM).

Tento materiál bol vypracovaný s finančnou podporou Európskej únie. Názory uvedené v materiáli nemožno žiadnym spôsobom pokladať za oficiálne stanovisko Európskej únie. Rovnako názory ňom uvedené nemusia predstavovať názory vlády Slovenskej republiky alebo IOM.

Autori (v abecednom poradí): Peter Drozd a Paula Paulenová.

Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) je poprednou medzinárodnou medzivládnu organizáciou pôsobiacou v oblasti migrácie, ktorá je verná princípu, že humánna a organizovaná migrácia prináša prospech migrantom aj spoločnosti. Spolu so svojimi partnermi v medzinárodnom spoločenstve pomáha zvládnuť narastajúce operačné výzvy riadenia migrácie, prispieva k lepšiemu pochopeniu migračnej problematiky, podporuje sociálny a ekonomický rozvoj prostredníctvom migrácie a presadzuje rešpektovanie ľudskej dôstojnosti a dobré životné podmienky migrantov.

Vydavateľ:

Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) – Úrad v Slovenskej republike
Grösslingová 35, 811 09 Bratislava
E-mail: bratislavalnfo@iom.int
Web: www.iom.sk, www.iom.int

© 2021 Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM)

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tohto dokumentu publikácie nemôže byť reprodukováná, uložená vo vyhľadávacom systéme alebo rozširovaná žiadnym spôsobom a v žiadnej forme bez predchádzajúceho súhlasu vydavateľa.

Aké legislatívne zmeny si vyžaduje Schéma pracovnej mobility pre SR?

Zavedenie navrhovaných opatrení Schémy pracovnej mobility pre SR, ktorou sa vytvárajú podmienky pre jednoduchšie, transparentnejšie a rýchlejšie zamestnávanie zahraničných pracovníkov z krajín mimo EÚ na území SR, si vyžaduje prijať legislatívne zmeny vo viacerých legislatívnych dokumentoch.

Opatrenia zavádzajúce nové vstupné kanály pre zahraničných pracovníkov a súvisiace technické opatrenia vyžadujú zásadné legislatívne úpravy v zákone o službách zamestnanosti (zákon č. 5/2004 Z. z.) a v zákone o pobyte cudzincov (zákon č. 404/2011 Z. z.), ako aj niekoľko menších úprav v Zákonníku práce (zákon č. 311/2001 Z. z.) a v zákone o rodnom čísle (zákon č. 301/1995 Z. z.). Prijatie hlavných právnych opatrení si ďalej vyžiada aj zmeny v iných zákonoch (napr. zákon o správnych poplatkoch, zákon o sociálnom poistení, zákon o zdravotnom poistení). Prijatie konkrétnych programov pracovnej mobility pre vybrané kategórie žiadaných zamestnancov predpokladá schválenie vládou SR.

Opatrenia na prilákatie zahraničnej pracovnej sily predpokladajú menšie zmeny v širokom spektre zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, ako napríklad v zákone o hlásení pobytu občanov SR a registri obyvateľov SR, v zákone o obecnom zriadení, v zákone o dani z príjmov, v nariadení vlády o rozdelení výnosov dane z príjmov územnej samosprávy, v školskom zákone, v zákone o uznávaní dokladov o vzdelaní a o uznávaní odborných kvalifikácií, v zákone o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti.

Aby Schéma priniesla želané výsledky a funkčne reagovala na potreby trhu práce, je potrebné popri týchto zmenách upraviť aj metodické usmernenia dotknutých orgánov štátnej správy, zapracovať zmeny do predpísaných úradných formulárov a hlbšie spolupracovať na zbere dát a dátovej výmene medzi zodpovednými úradmi. Správne nastavenie digitalizácie procesov predpokladá dôslednú koordináciu dotknutých orgánov v prípravnej fáze zavádzania nového elektronického systému.

Zákon o službách zamestnanosti

Zamestnávanie cudzincov upravuje zákon o službách zamestnanosti, ktorý komplexne pokrýva právomoci inštitúcií a všetky nástroje podpory pri hľadaní zamestnania, obsadzovaní voľných pracovných miest a opatrenia

na pracovné uplatnenie znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie. Zamestnávaniu cudzincov je v tomto zákone venovaná primárne jeho piata časť. Vzhľadom na zvýšený dopyt zamestnávateľov po zamestnávaní cudzincov by bolo vhodné túto oblasť do budúcnosti upraviť samostatným právnym predpisom o zamestnávaní cudzincov. Predkladaný návrh legislatívnych zmien Schémy pracovnej mobility pre SR smeruje zatiaľ k nahradeniu piatej časti Zákona o službách zamestnanosti novým textom tak, aby prehľadne upravovala práva a povinnosti zamestnávateľov a cudzincov pri vstupe a pôsobení na slovenskom trhu práce a obsahovala všetky nové pravidlá potrebné k implementácii opatrení.

Novým spôsobom sa koncipuje okruh cudzincov, ktorí môžu byť na území SR zamestnaní. Upúšťa sa od vydávania povolení na zamestnanie a naopak, pridávajú sa skupiny zamestnancov s oprávnením pracovať na základe národného alebo schengenského víza. Precizujú sa ustanovenia upravujúce nástup cudzinca do zamestnania a možnosť zotrvať v zamestnaní v priebehu administratívneho konania o udelení alebo obnovení prechodného pobytu.

Zásadná legislatívna zmena sa týka úpravy pravidiel vydávania súhlasu s obsadením pracovného miesta ako základného podkladu pre získanie oprávnenia na pobyt na území SR umožňujúceho cudzincovi zamestnať sa. Nový koncept maximalizuje zjednotenie zákonných lehôt a postupov posudzovania, vydávania a rušenia súhlasu bez ohľadu na typ pobytu, pre ktorý má byť súhlas podkladom.

Jasným spôsobom sa upravujú pravidlá zmeny zamestnávateľa pre všetky skupiny zahraničných pracovníkov.

Vysokokvalifikovaní zamestnanci budú naďalej žiadať o modrú kartu (MK), podmienky na jej získanie sa však oproti súčasnému stavu zjednodušia.¹ Pri zamestnaniach s nedostatkom pracovnej sily sa znižuje mzdový prah a odstraňuje nutnosť podstúpiť test trhu práce. Pri ostatných povoleniach sa bude mzdový prah odvíjať od priemernej mzdy v hospodárstve, na rozdiel od súčasnej priemernej mzdy v odvetví.

Návrh počíta aj so zavedením mzdového prahu pri vydávaní súhlasov na účel jednotného povolenia na pobyt a zamestnanie (JPPZ) a pracovných víz, regulačného mechanizmu nahrádzajúceho percentuálny strop na zamestnávanie cudzincov z celkového počtu cudzincov.

¹ Smernica Rady 2009/50/ES z 25. mája 2009 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vysokokvalifikovaného zamestnania

Zjednodušujú sa pravidlá na zamestnávanie rodinných príslušníkov zahraničných pracovníkov.

Zákon o pobyte cudzincov

Podmienky vstupu na územie SR a pobytu cudzincov na Slovensku upravuje zákon o pobyte cudzincov. Schéma pracovnej mobility pre SR predpokladá existenciu nových vstupných kanálov pre zahraničných pracovníkov, preto sa najpodstatnejšia časť legislatívnych úprav tohto zákona týka zavedenia nových dôvodov pre udeľovanie národného víza a podrobnej úpravy administratívnych postupov zodpovedných orgánov pri jeho udeľovaní, predlžovaní a rušení. Rovnako sú nanovo koncipované práva a povinnosti držiteľa takéhoto víza. Návrh počíta s tromi typmi tzv. pracovných víz, ktoré majú flexibilne reagovať na aktuálne výzvy trhu práce a umožniť rýchly vstup: vysokokvalifikovaným cudzincom, ktorí si chcú na Slovensku hľadať zamestnanie; kvalifikovaným zahraničným pracovníkom, ktorých je akútny nedostatok; a cudzincom s nízkou alebo žiadnou kvalifikáciou, vykonávajúcim povolania s nedostatkom pracovnej sily, a ktorí budú prichádzať len na krátkodobé práce.

V oblasti pobytu je Schéma pracovnej mobility pre SR naviazaná na existujúce postupy vydávania JPPZ a MK. Najpodstatnejšou zmenou je zmena spôsobu udeľovania pobytu pre sezónnych pracovníkov, kde pobytový režim nahrádza vízovým režimom. Zároveň sa predlžuje maximálna dĺžka výkonu sezónnych prác zo 6 na 9 mesiacov. Lehota na vydávanie prechodného pobytu na účel zamestnania sa zjednocuje a skracuje na 30 dní, čím sa odstraňujú výnimky pre špecifické skupiny zamestnancov a zamestnávateľov.

V oblasti administratívneho postupu pri udeľovaní pobytov súvisiacich so zamestnaním sa mení koncept žiadania o udelenie súhlasu s obsadením pracovného miesta úradom práce, resp. Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) v priebehu konania a predpokladá sa jeho existencia už v čase podania žiadosti o udelenie pobytu. Zjednodušuje sa spôsob preukazovania bezúhonnosti pre žiadateľa o MK.

V nadväznosti na zmeny v Zákonníku práce a Zákone o službách zamestnanosti sa jednoznačne definujú podmienky, ktoré musia byť splnené, aby mohol cudzinec pracovať v procese rozhodovania o udelení a obnovení prechodného pobytu a precizujú sa povinnosti cudzinca pri zmene zamestnávateľa.

Zákonník práce

V súvislosti s uľahčením a zrýchlením prijímania zahraničných pracovníkov na slovenský trh práce tzv. fast-track konceptom zamestnávania cudzincov bez udeleného prechodného pobytu, resp. pred jeho udelením a počas konania o jeho obnovení, je nutné uskutočniť legislatívne úpravy skončenia pracovného pomeru cudzinca.

Zákon o rodnom čísle

Schéma kladie dôraz na včasnú a jednoznačnú identifikáciu zahraničných pracovníkov ako predpoklad zrýchlenia následných administratívnych procesov. Vyžaduje to drobné legislatívne úpravy, ktoré umožnia udeľovať rodné číslo aj cudzincom bez udeleného pobytu na území SR.

Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) – Úrad v SR

Grösslingová 35, 811 09 Bratislava

E-mail: bratislavaInfo@iom.int

Web: www.iom.sk, www.iom.int